

Nyhedsbrev 1, 2022

Emne: Årets pædagogiske tema

Kære forældre

Nedenfor kan I læse, hvad vi i Teaterbørneinstitutionen arbejder fokuseret på i 2022. Hverdagen er fyldt med mange gode stunder og udviklende øjeblikke med jeres børn. Til vores næste forældremøde i hver afdeling vil vi fortælle om, hvad der rører sig i børnegrupperne, vores pædagogiske hverdag og vores faglige refleksioner ift. vores læringsmiljø.

Faglig proces

Vi kan mærke, at vi alle oplever større medejerskab, når vi sammen dyrker og rammesætter vores ønskede målformuleringer for børnegrupperne. Når alle kender aftalerne, og når der er pædagogisk tydelighed i hverdagen, så mærker vi, at det smitter af på arbejdsmiljøet og samtidig sikre det gode børnemiljø.

Teaterbørneinstitutionen igangsatte en faglig proces i 2019, efter vi gennemgik en fusion af flere selvejende institutioner. Der skulle skabes en fælles faglig grundforståelse afdelingerne imellem, og en faglig opkvalificering af den samlede personalegruppe. En ny tydelig pædagogisk retning blev lagt. Processen krævede øget faglig og metodisk bevågenhed. Gennem mange fine faglige drøftelser på de pædagogiske aftenmøder, sporede vi os ind på, hvilke målformuleringer der var nødvendige for at arbejde retningsgivende sammen, så en velkoordineret opgaveløsning blev sikret i det daglige.

Vores pædagogiske konsulent har fulgt processen og har anbefalet os til det pædagogiske tidsskrift "0-14" fra Dansk Pædagogisk Forum. Sidenhen har vi skrevet en artikel om denne faglige proces i tidsskriftet, og et link er vedhæftet til den nysgerrige læser.

Systematisk og bevidst vedligeholder vi nu en fælles faglig grundforståelse afdelingerne imellem. Vi genbesøger fastlagte målformuleringer, som vi reviderer ud fra den aktuelle børnegruppe, samtidig med at vi gør os nye faglige opdagelser, der skal sammenflettes med det eksisterende. Nedenfor kan I læse om årets pædagogiske fokus.

Det forpligtende børnefællesskab

Årets overordnede pædagogiske fokus er "Det forpligtende børnefællesskab". Men hvad er fælles et forpligtende børnefællesskab?

Deltagelse i børnefællesskaber er fundamentet for børns videre sociale liv og færden i samfundet. Når man som barn er en del af et børnefællesskab, finder og bruger barnet andre sider af sig selv og indgår i andre

roller, end barnet gør derhjemme. Barnet lærer at tilpasse sig omstændigheder, at indgå i samspil, at lede og vække begejstring, og barnet får erfaring med at bidrage med noget til fællesskabet. Det pædagogiske personale arbejder fokuseret på at skabe et inkluderende børnefællesskab, hvor børn indgår i et forpligtende fællesskab og bidrager med deres unikke viden og kunnen. Børnene får udviklet deres personlige kompetencer i fællesskabet via med- og modspil med andre. Vores børnesyn bygger på, at alle børn skal behandles ens ved at blive behandlet forskelligt. Det enkelte barn skal føle sig betydningsfuld og inkluderet i børnefællesskabet. Barnet lærer hele tiden af det, vi voksne og andre børn præsenterer for dem. Vi har lært, at for at sikre børnefællesskabet er inkluderende, må det tilrettelægges for børn og sammen med børn.

Når man går i børnehave og vuggestue, er mange børn samlet et sted. Det er de voksnes ansvar at sikre, at der skabes en tydelig tryk ramme for et inkluderende børnefællesskab, hvor det enkelte barn føler sig tryk. Vi forventer ikke, at børnene bare selv mestre den frie leg og selv skabe et positivt relations samspil med de andre børn. Vi voksne skal støtte og øve børnene i at være en del af et fællesskab. Vi understøtter derfor systematisk børnenes deltagelsesmuligheder gennem målrettede pædagogik i mindre strategiske og forholdsvis faste grupper. Vi har valgt, at barnets vigtigste aktivitet er legen.

Børn i samspil

Vi arbejder fokuseret på at systematisere og optimere hverdagens samspil og kommunikation i det forpligtende børnefællesskab. Vi inddeler derfor børnene ud i mindre grupper ud fra en fælles faglig refleksion over børnenes forskellige kompetencer og forudsætninger. Her arbejder vi målrettet med legefællesskaber, som en målrettet vokseninitieret aktivitet. Både i større og mindre børnefællesskaber.

I et vokseninitieret legefællesskab er det den voksne, der iværksætter og er aktivt deltagende i legen med en mindre gruppe børn. Den voksne går 'foran' og viser børnene vejen, efterfulgt af at den voksne går 'ved siden af', hvor der udforskes sammen, og også 'bagved' hvor den voksne følger børnenes spor. Børnene kan have en indflydelse på legen med forslag og udvidelser af legen. De kan opdage nye kompetencer eller styrke dem, de allerede besidder. Børnene oplever sig selv og hinanden i andre sammenhænge end ved 'fri leg'. Vi har fokus på at organisere dagen således, at der er en god portion af 'vokseninitieret leg' og 'børneinitieret fri leg'. Sagt på en anden måde er vores primære pædagogiske aktiviteter derfor at lege planlagte og gennemtænkte lege med børnene i mindre grupper.

Vi tager udgangspunkt i "Sprog i samspil" interaktive sprogunderstøttende strategier til at arbejde systematisk med den sproglige og sociale læring i børnefællesskaberne. De samspilsstrategier vi anvender, benytter vi hele dagen både i den vokseninitieret og i den frie leg, men særligt fokuseret i legefællesskaberne. Personalet nedskriver ugentligt før/efter et vokseninitieret legefællesskab egne didaktiske overvejelser. Hermed sikrer vi, at vi hele tiden kan blive klogere på, hvordan vi kan gøre det lidt bedre, eller hvordan vi kan foretage justeringer, således vi sikrer tilpasning ift. det enkelte barns udvikling, trivsel og læring.

Fællesopmærksomhed

En vuggestue og børnehavehverdag er fuld af krav, rutiner og overgange. F.eks. det at vente på tur, være aktivt lyttende, tage hensyn, se muligheder i andres kunnen, at kunne udtrykke egne behov og aflæse andre børns handlinger og hensigter osv. Dette betyder, at vi voksne hele tiden skal være bevidste om at se og høre barnet, og at vi prioriterer nærværet og altid tager os tid til relationen/samtalen og har fokus på kvaliteten af denne. Vi har fokus på at skabe en tryk og genkendelige rytme, der understøtter barnets og børnegruppens udviklende øjeblikke. I denne ramme ligger der f.eks. krav om, at der skal vaskes hænder, der skal fokuseres på den, der taler, eller at der er andre børn, der skal rummes. Disse krav bliver bedst øvet og sidenhen mestret, hvis barnet modtager kompetenceoverførsel fra de voksne, der er dem nærmest. Det er krævende at være en del af et fællesskab, men det er i fællesskaberne stien til fremtiden trædes. Derfor ser vi en vigtighed i, at alle børn gives de bedste forudsætninger for mulighed for at opleve samspil med andre.

Vi mener, at det er vigtigt, at vi øver fælles opmærksomhed systematisk og naturligt med barnet. Fælles opmærksomhed lykkes, når børnene kan følge den andens opmærksomhedsretning og dele den andens opmærksomhedsfokus. Den voksne initierer f.eks. til at barnet simultant med den voksne at rette blikket mod samme genstand. Fælles opmærksomhed opstår mange gange i løbet af en pædagogisk hverdag, f.eks. når en voksen skal give en kollektiv besked til hele børnegruppen i alle rutiner og overgange. Her 'kalder' den voksne ud i rummet 'Helligbørn' eller 'Teaterbørn', og så skal børnene bremse legen, de er i gang med og rette deres opmærksomhed mod den voksne. Når børnene har gjort dette, er de klar til at modtage den voksnes besked. Andre eksempler på fællesopmærksomhed er, når vi skal holde samling, gå på tur, i legefællesskaber, rydde op inden frokost, når vi er færdige med mindfulness og skal stille lister væk samlet mm.

Handleanvisende sprog og fokus på følelserne

Hvert barn har brug for sproglige kompetencer for at klare sig i verden. En del af denne sproglighed er at kende betydningen af forskellige ord, og at vide hvordan forskellige ord kan påvirke andre mennesker følelsesmæssigt. Børn har 'elefant øre' og suger nye ord til sig, som de hører fra gaden, fra vennerne, hjemmefra og fra børnehaven mm. Børn afprøver sproget, og kan have faser med mange bandeord og andet upassende sprog. Vi har derfor hver eneste dag fokus på sprogkulturen. Det skal gøres håndgribeligt og meget konkret for børnene, hvordan vi taler respektfuldt til og om hinanden. Vi arbejder systematisk med handleanvisende sprog og kropssprog, samt vores fokus på at genkende og tale om følelser. Følelser der f.eks. opstår, når man kommer til at sige et 'grimt' ord, der gør andre kede af det. At øve børn naturligt i at aflæse andres emotionelle reaktioner, hjælper dem til at vælge den rette handlemulighed i en given situation, hvor de f.eks. møder modstand i en leg, skal gå på kompromis mm.

Vi hjælper derfor børnene til at få øje på egne og andres følelser. Man kommer let til at misforstå vennernes handlinger/intentioner, når man ikke kan afkode, hvilken følelse der ligger bag. Det kræver øvelse at kunne aflæse andres følelser. Gennem målrettede vokseninitierede legefællesskaber, hvor samspil, samtale og rollelege er i højsædet, opnås større forståelse for følelserne. Vi er særligt glade for børnebogen "Den lille

bog om store følelser” af Ina Victoria Haller og bogen ”Min store bog om følelser” af Stéphanie Couturier. Børnehavegrupperne er glade for deres ’følelses-kufferter’, som vi har fundet på at lave. Her er alle de forskellige væsener fra ”Min store bog om følelser” blevet hæklet, så vi nu kan se, røre og sidde med de forskellige følelser, mens vi f.eks. sammen taler om situationer til samling, hvor vi har haft besøg af de forskellige følelser. Børn kommer hurtigt til at gøre noget andre bliver kede af, men heldigvis er de lige så gode til at tilgive og komme videre. Når følelserne er håndgribelige, er det nemmere at sige ’pyt’ eller trøste og sige undskyld til sin ven.

Vi har ligeledes et fokus på, at vores sprog er handleanvisende, så barnet ikke præsenteres for det de ikke må, men for det positive alternativ til den handling de udfører uhensigtsmæssigt. I stedet for at sige: ”Man må ikke slå! Jeg vil ikke have, at du slår!” taler vi handleanvisende ved f.eks. at sige: ”Du skal passe på din ven”, ”I børnehaven passer vi på hinanden” og ”Jeg vil gerne hjælpe dig”. Altså giver vi barnet nye handlemuligheder, i stedet for at sige hvad barnet ikke må. Læs mere omkring dette i vores pixi bog ”detpositivealternativ_hjernesmardebørn”, som du finder her: <https://www.teaterboern.dk/paedagogik>

Når vi arbejder handleanvisende og med følelser, er det netop barnets fortælling og børnegruppens ressourcer og muligheder frem for begrænsninger, der er i højsædet. Vi har fokus på at skabe en børnekultur, hvor der proaktivt er fokus på det enkelte barns potentialer. Derfor arbejder vi med, at der ikke er ”bedstevenner” i børnehavegrupperne, men at barnet f.eks. har gode venner vi gynger med, gode venner vi leger med togbanen med, eller gode venner vi leger med i køkkenet. På denne måde sikrer vi, at alle børn er inkluderet, og der skabes lege konstellationer på kryds og tværs af alder og køn. Vi italesætter f.eks. således: ”Nogle venner fra børnehaven leger du meget med og andre leger du ikke så meget med. Men alle vennerne i børnehaven er gode børnekammerater”. På samme måde gør det sig gældende med ’kæreste’ begrebet. I børnehaven er vi venner. Kærester kan man blive, når man er voksen.

Vi håber, at beskrivelsen af ovenstående pædagogiske overvejelser giver et lidt bedre indblik i hvad vi gør, og hvorfor vi gør det. Vi glæder os til at uddybe dette praksisnært til kommende forældremøder.

De varmeste hilsner,
Ayla og Rikke